

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke II

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 411.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670056908128/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke II

ning er, som man let seer, Selv-Bevidstheden, der bærer Sætningen og bevises igjen uimodsigelig ved den; thi vilde nogen sige: jeg er ikke virkelig til, da beviiste og bekræftede han dermod netop sin virkelige Tilværelse og skældte sig ud for en Løgner; thi han sagde dermed: det virkelige jeg i mig erklærer herved, at det er ikke virkeligt. Altsaa, hvad der klarlig lader sig henføre til Selv-Bevidstheden, men ogsaa kun det, er beviist; i denne Bevidsthed har Selvet — Sjælen — sit Stæde, og derfra kan den ikke vige uden at fortrykkes, gaae fra Forstanden; i den maa det forstaa og begribe Alt, hvad det skal kunne forstaa og begribe; og hvad der er udenfor den, kan det kun slutte sig til eller giætte paa.

Her mener jeg, der for den sunde Menneske-Forstand opgaaer et klart Lys over Tidens mørke Vidskab, saa man seer, hvor saare lidet, for ei at sige Intet, der er beviist eller afbeviist ved de mange Bøger, fulde, saa heed det, af Beviser, men kun tykke, det seer man, af Modsigelser, Indbildninger og Giætninger; men for at Lyset ogsaa fra denne Side kan falde ret paa sand Videnskabelighed, maa vi endnu eftertænke, hvad Erfaring egentlig er?

Erfaring, siger Folket, er, hvad man, naar man bruger sin Forstand, samler med Aarene, og hvad man endnu ikke har erfaret, det har man ikke heller ret lært at kiende. Saa siger Folket, og har ganske upaatvivlelig Ret; thi vi kan neppe mere sandt og bestemt udtrykke, hvad Erfaring er, end ved at sige: det er en forstandig Fatning af bestemte Indtryk, hvilket netop vil sige det Samme, som at man maa faae at føle, hvad man skal lære at kiende; thi det er aldeles vist, at hvad man ikke ret har lært at kiende, det har man ikke heller ret erfaret, ligesom man omvendt ikke kan have erfaret noget tilbunds, uden derved at have lært at kiende det tilgavns.

Følgen heraf bliver da, at vi Intet begribe, uden hvad vi have fuldelig erfaret, og at Erfaringen er den eneste Vei for Mennesket til sand Vidskab, og at Videnskabelighed slet ikke er andet end en aandelig Brug af den sunde Menneske-Forstand, eller, naar Ordet bruges til at betegne den Beskaffenhed hos Mennesket, der teer sig i en saadan Bestræbelse, da en Stemning for en saadan aandelig Erfaring.

Skulde noget med Føie kunne indvendes herimod, maatte det vel være, at Sandhedens Grundsætning, som maa være evig, ei kan være nogen Erfaring. Strængt taget maatte man svare: jo, den er en Erfaring, men en evig Erfaring; men her